

HENDRIK-IDO-AMBACHT

Waalvisie

Stand van zaken in Ridderkerk.
December 2019

DE WAAL

VISIE VOOR DE WAAL
VOOR DE GEMEENTEN
BARENDRECHT,
HENDRIK-IDO-AMBACHT,
RIDDERKERK EN
ZWIJNDRECHT

BARENDRECHT

HEERJANSDAM

OUDE MAAS

RIJSOORD

1. Inleiding

Geachte leden van de gemeenteraad,

De Waal is een uniek stukje IJsselmonde, met een rijke historie en bijzondere kwaliteiten. Om deze kwaliteiten te beschermen en tegelijkertijd voor iedereen beleefbaar te maken is de Waalvisie ontwikkeld vanuit een samenwerking tussen Barendrecht, Ridderkerk, Hendrik-Ido Ambacht en Zwijndrecht.

Uw raad heeft op 23 februari 2017 de Waalvisie vastgesteld.

Inmiddels is er veel gebeurd op en rond de Waal. Deze raadsinformatiebrief bevat informatie over de stand van zaken van de projecten die op dit moment in uitvoering zijn in het Waalgebied binnen de gemeente Ridderkerk en de voortgang van de opgaven die we onszelf gegeven hebben in februari 2017.

In de Waalvisie is een aantal beleidsdoelstellingen genoemd, in de visie omschreven als opgaven. Daarnaast is er een aantal projecten benoemd, in de Waalvisie staan deze beschreven als sleutelplekken. Als eerste beschrijven we de voortgang van de relevante opgaven voor Ridderkerk, vervolgens beschrijven we de Ridderkerkse projecten.

INHOUDSOPGAVE

1. Voortgang opgaven
2. Voortgang sleutelplekken
3. Communicatie
4. Financiën

Overzicht van opgaven en sleutelplekken

2. Voortgang opgaven

Opgave 1: Vertier en waterplezier

De opgave is om het gebruik en de beleving van de Waal te bevorderen zonder dat dit ten koste gaat van de huidige kwaliteiten en het woongenot. Een belangrijk punt is het herinvoeren van de registratie voor boten en verbetering van de handhaving. Op deze manier kan er beter toezicht worden gehouden en kan het aantal 'verweesde' en gezonken bootjes in de hand gehouden worden.

Stand van zaken

Handhaving en toezicht:

In juni 2018 werd een nieuwe boot te water gelaten die gebruikt wordt door de politie om toezicht te houden op de Waal. Vooralsnog wordt de registratieplicht van boten niet opnieuw ingevoerd. Enerzijds om de Waal niet nog meer te privatiseren en anderzijds omdat deze maatregel onvoldoende kan worden gehandhaafd. In het geval dat iemand een melding maakt dat boot X te hard vaart, dan kan de politie hier nog steeds niet adequaat op reageren.

Opruimen rommelige oevers:

Er is een aanpak voor de Ridderkerkse oevers ontwikkeld. Daar is namelijk een wildgroei ontstaan aan steigers en andere vormen van oneigenlijk grondgebruik. Er is onderzocht wat er in het verleden op het gebied van vergunning is geregeld en welk gebruik er daadwerkelijk oneigenlijk is. Het doel is om de wildgroei te stoppen, de verrommeling tegen te gaan en op enkele plekken het gebruik te formaliseren.

De bootjes en steigers op Ridderkerks grondgebied (nabij de molen van Rijsoord) zullen op termijn verwijderd worden. Voor zover de eigenaren bereikt kunnen worden zullen zij op de hoogte worden gebracht.

De gemeentelijke percelen die onder meer als tuin in gebruik zijn genomen zijn in beeld gebracht. Hoewel de gebruikers in een enkel geval graag de grond willen aankopen, zullen ze alleen voor verhuur worden aangeboden. Hiermee voorkomen we verdere privatisering van de oevers.

De wildgroei aan bootjes en steigers zal op termijn verwijderd worden.

Aandachtspunten visvereniging:

De visvereniging heeft aangegeven dat de voorzieningen voor vissers beperkt zijn. Zij zouden graag meer plekken hebben waar zij aan de Waal zouden kunnen vissen. Ook de visstand is een aandachtspunt. Hiervoor zijn nu de volgende acties ondernomen:

De gemeente heeft diverse percelen langs de Waal aangekocht ter voorkoming van verdere privatisering. Tot nu toe komt alleen het perceel bij de molen in aanmerking om vissteigers aan te leggen.

We zijn in voorbereiding om ook andere restpercelen langs de Waal van de provincie over te nemen. Zodoende ontstaat er meer ruimte om vissteigers aan te leggen. Het is belangrijk dat de rietkraag hierbij gespaard wordt.

Ter hoogte van de Nes wordt een natuurvriendelijke oever ten behoeve van vispaaiplaatsen aangelegd. Dit is ter bevordering van de visstand.

Het is de bedoeling dat bij de Wevershoek ook natuurvriendelijke oevers worden aangelegd ten behoeve van vispaaiplaatsen.

De wens van de visvereniging is om vissteigers aan te leggen.

Opgave 2: Onbezorgd wandelen en fietsen

De dijken en wegen langs de Waal moeten veiliger worden. Voor fietsers en wandelaars zijn de wegen te druk, maar ook bewoners hebben er veel last van. Tegelijkertijd zijn de dijken langs de Waal belangrijke landschappelijke elementen. Te veel verkeersremmende maatregelen ontnemen daarentegen de charme van deze karakteristieke dijken.

Stand van zaken

Pruimendijk

Hoewel er vanuit de Waalvisie geen geld is gereserveerd voor de Pruumendijk is er al wel de nodige aandacht voor. De dijk is namelijk (deels) aangemerkt als snelfietsroute waardoor er een stukje Pruumendijk binnen Rijsoord zal worden ingericht als fietsstraat. Dat betekent dat auto's hier te gast zijn.

Ook voor het resterende deel van de Pruumendijk tot aan Zuidpad heeft de Provincie Zuid-Holland geld gereserveerd. Dit deel van de dijk valt nu onder beheer van het Waterschap Hollandse Delta (WSHD). Vandaar dat gemeente en WSHD aan het bekijken zijn hoe deze weg kan worden overgedragen zodat de fietsstraat hier kan worden voortgezet. Inmiddels heeft de Landschapstafel toegezegd een bijdrage te leveren.

De wegen langs de Waal zijn aantrekkelijk om te fietsen, maar automobilisten rijden hier vaak veel te hard.

Opgave 3: Gastvrije Waaloevers

Niet alleen vanaf het water, maar ook vanaf het land biedt de Waal een bijzondere beleving. De Waal moet vanaf de oevers op nog meer plaatsen beleefbaar worden gemaakt en bestaande zichtvensters moeten behouden worden. De opgave is om een aantrekkelijk netwerk van routes, knooppunten en bestemmingen te ontwikkelen. Voorzieningen als trekpontjes, bankjes, afvalbakken, een watertappunt en laadpunten voor de fiets maken de Waaloevers gastvrijer.

Stand van zaken

Trekpunt

In de Waalvisie is op twee plaatsen een trekpont ingetekend; één ter hoogte van de Wevershoeve en één ter hoogte van Oostendam. Een eerste rekensom heeft aangetoond dat een trekpont die de vaarweg niet hindert (dus waarbij de kabels diep genoeg liggen om te kunnen blijven varen) en een aanzienlijke overspanning heeft flink in de papieren kan lopen. Een dergelijk bedrag drukt dermate op de begroting dat we de keuze hebben gemaakt om deze nog niet in de planning op te nemen. Toch houden we alvast rekening met de mogelijkheid dat er een trekpont komt. De gemeente Hendrik-Ido-Ambacht heeft met dit doel vast grond aangekocht langs de oever en aan Ridderkerkse zijde zoeken we een geschikte aanlegplaats.

Surfbocht

De surfbocht was geen specifieke aandachtslocatie voor de Waalvisie. De reden hiervoor is dat tijdens het opstellen van de Waalvisie de realisatie van het Waalbos in volle gang was. Ook op de plek van de Surfbocht zijn er toen enkele wijzigingen aangebracht. Toch kwam de surfbocht in de afgelopen 2 jaar een aantal keer voorbij in dit programma. Omwonenden ondervinden overlast, en de zwemlocatie kwam weer onder de aandacht van de omgevingsdienst.

Locaties waar veel gezwommen wordt trekken de aandacht van de Provincie en de Omgevingsdienst. Zij zien er op toe dat zwemplekken veilig zijn en hebben momenteel de Surfbocht in hun vizier. De botenhelling in de nabijheid van de zwemplek is namelijk als onveilige situatie benoemd. Daarom is er afgesproken dat er een ballenlijn in het water moet komen, zodat er een duidelijke zwemzone ontstaat waar geen boten kunnen komen.

Als er niet gezwommen wordt, is de plek in gebruik door de visvereniging en de modelscheepsbouwvereniging. Daarom wordt de ballenlijn buiten het zwemseizoen weer uit het water weggehaald.

De planning is om de drijflijn voor het zwemseizoen 2020 aan te leggen. Het zwemseizoen start op 1 mei. De aanleg van de lijn is daarom in maart/april gepland.

Trekpontjes versterken het recreatieve routenetwerk. De kabels moeten wel voldoende diep liggen om de Waal bevaarbaar te houden. Omwille van de kosten is dit nu niet opgenomen in het programma.

Er komt een ballenlijn om het zwemmen bij de surfbocht veiliger te maken.

Opgave 4: Het verhaal van de Waal

Tijdens het opstellen van de Waalvisie, in de periode daarna, en ook nu nog komen er veel verhalen over de Waal bovendrijven. Verhalen over de oude vlasindustrie tot verhalen over de aantrekkingskracht die de Waal vroeger had op internationale schilders. Al deze verhalen maken het Waalgebied tot wat het vandaag is en geven het de bijzondere status die het verdient.

Stand van zaken

We hebben gesproken met verschillende mensen die heel veel kennis over de geschiedenis rondom de Waal hebben. Een speciaal thema hierin is het schildersdorp Rijsoord. Er bestaat een wens om dit verhaal meer bekendheid te geven en hierbij ook de verbinding te maken met de andere schilderdorpen in Nederland zoals Katwijk. We gaan nadenken hoe we dit verder kunnen oppakken.

Verhalen van de Waal komen tot leven tijdens de summerschool

Opgave 5: Natuurparel de waal

De Waal als geheel is een waardevolle natuurparel, waar rust en stilte belangrijke waarden zijn. Recreatie en natuur gaan niet altijd goed samen en daarom is het belangrijk maatregelen te treffen om kwetsbare natuur te beschermen en waar mogelijk verder te ontwikkelen. Met name de rietkragen zijn kwetsbaar voor golfslag en voor vissers die een afgelegen plekje zoeken.

Stand van zaken

Krabbescheer is een plant die alleen in zeer schoon water leeft. In de Waal komt op verschillende plekken krabbescheer voor, wat door natuurliefhebbers gekoesterd wordt. De recreanten zijn er over het algemeen minder blij mee omdat het de vaarweg belemmert. De opgave is om maatregelen te nemen die het leefgebied van krabbescheer beschermen en tegelijkertijd de recreatiemogelijkheden zo min mogelijk belemmeren.

Vooralsnog is gebleken dat maatregelen niet nodig zijn. Het waterschap heeft enkele jaren geleden zeer intensief gemaaid op plaatsen waar veel recreatie is. Gebruikers hebben aangegeven dat er in het afgelopen seizoen geen overlast is geweest. We hebben gebruikers gevraagd om overlast te melden. Vooralsnog is dit niet gebeurd.

Ontwikkelen natuurvriendelijke oevers

Langs de Waal zijn als gevolg van verregaande privatisering maar weinig mogelijkheden voor natuurontwikkeling. We zijn dan ook hard bezig om de mogelijkheden die er zijn te benutten.

Op sleutelplek 3 en sleutelplek 6 werken we aan natuurontwikkeling. Daarnaast heeft gemeente Ridderkerk de restgronden van het Waalbos langs de oevers aangekocht, met onder andere als doel de natuurlijke kwaliteiten (rietoevers) te behouden en te ontwikkelen.

Opgave 6: De natuur als leermeester

De opgave voor natuureducatie ligt voornamelijk in (robuuste) voorzieningen. Er is een wens voor een nieuw centraal gebouw voor (natuur)educatie en voor de vrijwilligers die actief zijn in het Waalbos.

Stand van zaken

De bouw van het bezoekerscentrum is inmiddels gestart. Binnen de sleutelplekken 2 en 4 komen natuur educatieve objecten. De stichting natuurbeheer Waalbos onderzoekt ook mogelijkheden voor een natuurspeelplek in het Waalbos.

De plant krabbescheer komt in Nederland maar weinig voor, de Waal heeft een bijzonder goede waterkwaliteit.

De bouw van het bezoekerscentrum is gestart

3. Voortgang sleutelplekken

Sleutelplek 4 Wevershoek

Wat is het doel van het project?

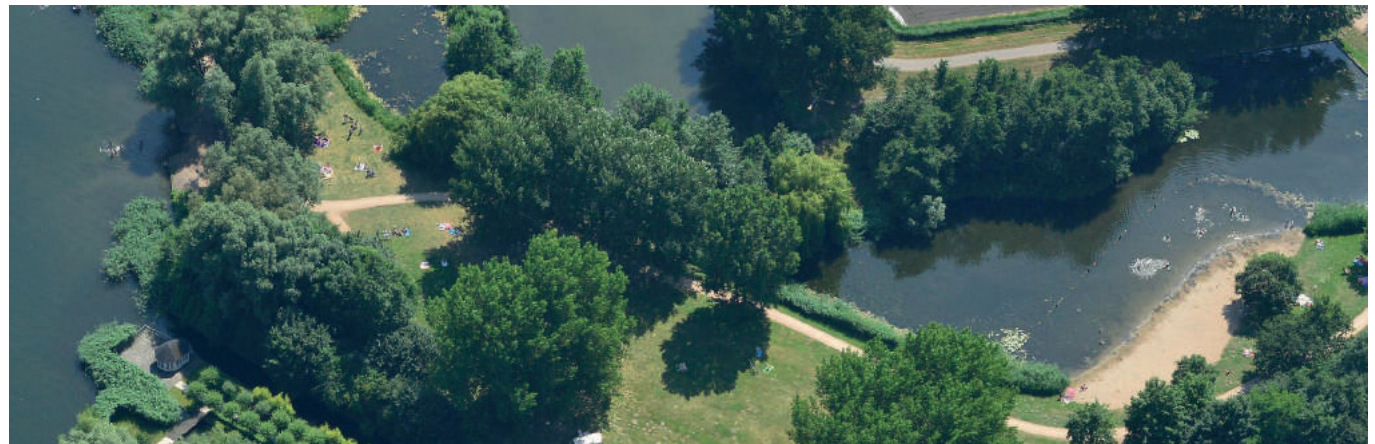
Opwaarderen van de Wevershoek naar een eigentijds recreatiegebied met behoud van bestaande (natuur) kwaliteiten. Een belangrijk doel is een verbreding van de doelgroep, nu is het gebied hoofdzakelijk in gebruik door hondenbezitters, het is wenselijk om het gebied ook aantrekkelijker te maken voor gezinnen met kinderen. De zwemlocatie is hierin een aandachtspunt omdat als gevolg van een gebrekkige doorstroming de waterkwaliteit onvoldoende is.

Aanpak

Bij dit project zijn veel verschillende partijen betrokken. Het valt zowel binnen Barendrechts als Ridderkerks grondgebied, het beheer ligt bij het NRIJ en het Waterschap. Inmiddels is er een gezamenlijke ambitie bepaald. Alle partijen dragen financieel bij aan dit project. De omgeving en (potentiele) gebruikers zullen worden betrokken bij het maken van de plannen.

Planning

In oktober 2019 is er een projectleider gestart. Uitvoering vindt naar verwachting in 2021 plaats.

Op deze foto's is te zien dat de Wevershoek een aantrekkelijke zwemlocatie is geweest. Maar tegenwoordig is het geen aantrekkelijke zwemlocatie meer.

Sleutelplek 5 Rijsoord

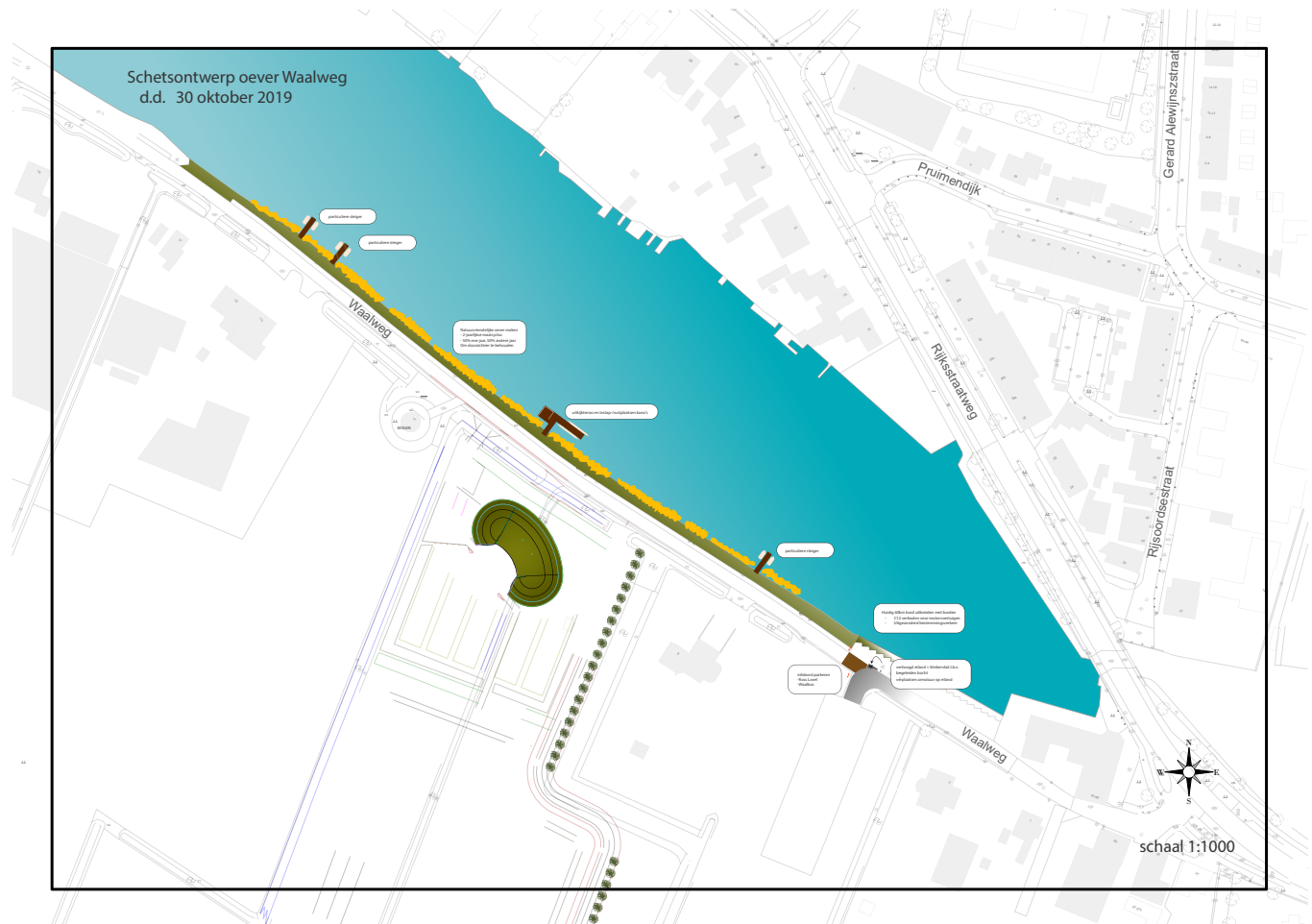
Wat is het doel van het project?

Ontwikkelen van een uitvalsbasis voor recreatieve activiteiten. Centraal hierin staat een kleinschalig gebouw dat onder andere dient als bezoekerscentrum. De rommelige situatie met (half) gezonken bootjes moet worden verbeterd en het parkeren is een aandachtspunt. Het doel is om de Waaloever hier een verzorgde uitstraling te geven.

Aanpak

Er komt een duidelijke markering van de parkeerplaats

Vanuit de Stichting Rijsoordse molen, de stichting natuurbeheer Waalbos en de IJsvereniging Rijsoord en Omstreken is er een gezamenlijk initiatief opgestart om het bezoekerscentrum te realiseren. Ze zijn inmiddels begonnen met de bouw hiervan. Een aandachtspunt bij het bezoekerscentrum is het parkeren. Op dit moment is het voor bezoekers van het Waalbos niet altijd duidelijk waar de parkeerplaats is, je rijdt er gemakkelijk aan voorbij. Om het (onbewust) fout rijden te verminderen, wordt de vormgeving ter hoogte van het parkeerterrein zodanig aangepast dat er een natuurlijke rijroute ontstaat richting het parkeerterrein Waalbos.

Voorgestelde inrichting sleutelplek 5: Er is ruimte voor ligplaatsen, maar er is geen partij gevonden die de aanleg en het beheer op zich wil nemen. Nieuwe ligplaatsen zijn daarom niet langer in de programma opgenomen.

Het gebruik van de Waalweg wordt ontmoedigd

Het is nu niet duidelijk genoeg dat de Waalweg geen doorgaande weg meer is. Sinds de Waalweg is 'doorgeknipt' rijden er nog steeds veel mensen door naar de surfbocht. Dit blijkt uit klachten van bewoners over geparkeerde auto's langs de Waalweg en ter hoogte van de keer- en parkeerlus. Dit onnodige verkeer zorgt voor te veel (parkeer)overlast en vermindert de kwaliteit van de leefbaarheid.

Naast een aanpassing van de vormgeving van de inrichting van het parkeerterrein is er daarom een verkeersbesluit voor een geslotenverklaring (uitgezonderd bestemmingsverkeer) in voorbereiding. Dit verbod is beoogd op de Waalweg vanaf het parkeerterrein Waalbos tot de fysieke knip in de Waalweg.

De (oneigenlijke) ligplaatsen worden verwijderd

Een ander aandachtspunt bij deze sleutelplek is de rommelige oever met (half) gezonken bootjes. De gemeente Ridderkerk is grondeigenaar van deze plek. Uit de Waalavonden is gebleken dat er behoefte is aan ligplaatsen, ook op deze plek.

Omwonenden (ook aan de overkant) hebben echter aangegeven dat dit niet wenselijk is, en er is geen partij gevonden die op deze locatie de aanleg en het beheer van ligplaatsen op deze plek op zich wil nemen. In Barendrecht is als onderdeel van de Waalvisie een haven in ontwikkeling. Op termijn moeten daar 99 ligplaatsen komen. Daarom is ervoor gekozen om op de locatie bij Rijsoord geen ligplaatsen terug te brengen, en mensen door te verwijzen naar Barendrecht.

We leggen een recreatiesteiger aan met een bankje

Waar nu de rommelige oever is komt een steiger welke ook toegankelijk is voor mensen met een rolstoel. Op deze steiger kan de Waal optimaal worden beleefd. Het is de bedoeling dat mensen met een kano, of bezoekers van het bezoekerscentrum de boot even kunnen aanleggen. De roeivereniging wil deze plek ook graag gebruiken als wisselsteiger.

Er komt ruimte voor vissteigers

De visvereniging heeft aangegeven dat ze graag vissteigers willen langs de Waal. Zodra de bootjes en de steigers zijn opgeruimd komt hier ruimte voor vissteigers.

Planning

De stichting bezoekerscentrum Waalbos is inmiddels begonnen met de bouw van het bezoekerscentrum.

Nog dit jaar wordt gestart met het proces om de (oneigenlijke) ligplaatsen en bootjes bij Rijsoord te verwijderen. Wanneer de ruimte vrij is starten we met de bouw van de kleinschalige recreatiesteiger.

Sleutelplek 6 De Nes

Wat is het doel van het project?

De doelstelling van het project De Nes is om het eiland betere ecologische en (extensieve) recreatieve kwaliteiten te geven. Dat wil zeggen dat het gebied een natuurlijk inrichting moet krijgen en er een minimale vorm van recreatie mogelijk moet zijn. In ieder geval moet het eiland toegankelijk zijn wanneer wandelaars het eiland willen bezoeken.

Aanpak

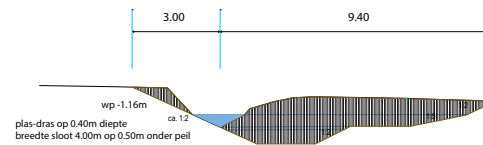
Deze sleutelplek is eerder aan bod gekomen dan in het uitvoeringsprogramma beschreven was. De reden hiervoor is de verkoop van de grond door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Midden in een zorgvuldig proces waarbij we met omwonenden in gesprek waren over de mogelijke toekomst van het gebied stelde de RVO een ultimatum. Inmiddels zijn er diverse bewonersavonden geweest en ligt er een ontwerp voor het gebied. Dit is afgestemd met de verschillende gebiedspartijen en is begonnen met de uitwerking tot definitief ontwerp.

Planning

De planning op hoofdlijn is dat dit ontwerp aan het einde van het jaar definitief moet zijn. Daarna start de voorbereiding voor de uitvoering en parallel aan de voorbereiding wordt de procedure voor het wijzigen van het bestemmingsplan uitgevoerd. De verwachting is dat de start van de bouw dan na de zomer van 2020 kan plaatsvinden. De planning is afhankelijk van de kosten, de diverse onderzoeksresultaten (aanwezige bodemvreemde materialen, milieu, archeologie), procedure bestemmingsplan, het waterschap en de besluitvorming. Het is de bedoeling om de uitvoer van dit project te financieren vanuit de bestemmingsreserve Waalvisie. Zodra de kosten inzichtelijk zijn volgt hiervoor een raadsvoorstel.

Natuurgebied De Nes

doorsnede A - te verbreden watergang

extensief beheer - sinus maaien

rondvaren mogelijk maken

wandelpaden (halfverhard en gras)

inheems beplanting, natuurlijke overgangen

natuurvriendelijke oever

Sleutelplek 7 Havenhoofd

Wat is het doel van het project?

Het doel is verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. Water en de historie spelen op deze locatie een belangrijke rol het doel is om dit (weer) zichtbaar te maken en daarmee ook de verblijfskwaliteit te verbeteren.

Aanpak

Het gebied ligt precies op de gemeentegrens van Ridderkerk en Hendrik-Ido-Ambacht. Daarom is er een projectgroep opgericht waarin beide gemeentes vertegenwoordigd zijn. Ook het Waterschap is een belangrijke stakeholder, zij zijn deels grondeigenaar.

Gezamenlijk zijn we tot een inrichtingsvoorstel gekomen, wat is voorgelegd aan de omwonenden. Via deze link is een animatie zichtbaar van het inrichtingsvoorstel: <https://vimeo.com/348545982>.

Planning

De planning op hoofdlijn is dat het bestek aan het eind van het jaar klaar moet zijn, zodat begonnen kan worden met de aanbesteding. De verwachting is dat de start van de bouw dan voor de zomer van 2020 kan plaatsvinden. De planning is mede afhankelijk van de kosten.

Impressie van de inrichting van het Havenhoofd

Communicatie

Voor de Waalvisie is op de website van de landschapstafel een aparte pagina gemaakt. Deze is te vinden via <http://www.groenijsselmonde.nl/de-waal-zichtbaar-en-beleefbaar/>. Daarnaast ontvangen betrokkenen 4 keer per jaar een nieuwsbrief. Omwonenden en belanghebbenden van sleutelplekken worden daarvan apart op de hoogte gehouden.

Financiën

De uitvoering van de Waalvisie blijft vooralsnog binnen de gestelde budgetten. Alleen voor de uitvoering van het inrichtingsvoorstel voor de Nes bestaan nog onzekerheden. (zie toelichting project)

Dekking

De kosten voor de uitvoering van de Waalvisie worden gedekt door het vrijgemaakte budget bij vaststelling van de Waalvisie (2017), de extra investering voor de aankoop van de Nes (2018) en de cofinanciering van de landschapstafel. Daarnaast investeert ook het Waterschap in de Nes en de Wevershoek, en dragen de gemeenten Hendrik-Ido-Ambacht en Barendrecht bij aan de gemeenschappelijke projecten.

De kosten voor de inrichting van de Nes willen we dekken uit de reserve landschapstafel/Waalvisie. Hiervoor volgt een raadsvoorstel wanneer de kosten in beeld zijn.

	Gemeente Ridderkerk	Landschapstafel	Waterschap (Nes en Wevershoek)	Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht (Havenhoofd)	Gemeente Barendrecht (Wevershoek)	NRIJ (Wevershoek)
Aankoop de Nes	€134.000	€134.000				
Projecten Waalvisie	€272.596	€225.500	€100.000	€160.000	€28.000	€28.000
<i>Reserve landschapstafel/Waalvisie</i>	€330.000					
Totaal	€736.596	€359.500				

Overzicht financiën Waalvisie voor de projecten van Ridderkerk